

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרך היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

ומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של דודי זקני מצדיקי ירושלים מרן ראש הישיבה הגאון הצדיק רבי אברהם חיים ברים זצוק"ל בנו של הגאון החסיד רבי מרדכי דוד ברים זצוק"ל (תשס"ב)

רבינו רבי חיים כיהן כראש ישיבה בלמעלה מעשרה ישיבות במשך ימי חייו, והיה תלמיד ומקורב מאד אצל רבו הגדול מרן החזון איש זצוק"ל, עד שקרא עליו: "הוא מגדולי ירושלים", הגם שרבי חיים עוד לא הגיע אז לשנת השלושים לחייו!

בסוף ימיו כיהן כראש ישיבה בישיבת סקווירא. הגאון החסיד רבי משה מנחם טויבנפלד שליט"א ר"מ בישיבת סקווירא מספר בספרו בפיקודין אשיחה (ח"ב עמ' כ), שבאותם הימים כשרבי חיים כיהן כראש ישיבה בסקווירא, היה אדם אחד טרדן, שהיה רגיל לבא לפניו זמן רב, והיה רגיל לבא אף בזמנים שרבי חיים היה טרוד ועסוק מאד, ומשהיה נכנס שוב לא היה יוצא משם כל כך מהר... רבי חיים באצילות מידותיו היה עושה עצמו כאילו הוא נהנה מאד מדבריו, עד שההוא כבר חשב באמת, כי הראש ישיבה צריך לביקוריו...

פעם בעת שהוא דיבר עם רבי חיים, ישבו כמה בחורי הישיבה בחדר שני, והקשיבו לשיחה המשותפת בין הראש ישיבה לאותו האיש, והדבר העלה שחוק רב על פיהם, איך הראש ישיבה מדבר איתו דברים שלא רק שלא העסיקו אותו, רק אף היה רחוק מהם כרחוק מזרח ממערב. הבחורים שחוקו ביניהם, עד שקול השחוק עלה על גדותיו ונשמע לחדר ראש הישיבה.

כשהאיש ההוא הלך משם, ראו הבחורים מחזה נדיר, הראש ישיבה שמעולם לא ראו אותו מדבר בלא חיוך על פניו, וכל שכן שמעולם לא ראו אותו שיכעוס על איזה דבר, יצא הפעם מהרגלו, הוא עשה קולות וצעקות על הבחורים - חשובי תלמידיו, היתכן שיתנהגו כזה, לשחוק מאיש ישראל ולגרום לו בושה וחרפה.

התנאי שעשה מרן קדוש ישראל מרחיץ עם גופו לפני ביאתו לעולם

ומעשה שהיה כך היה: בבית מדרשו של הרבי הקדוש רבי אליעזר מדז'יקוב זצוק"ל, היה יהודי שנהג, שלא לדבר אפילו מילה אחת בזמן שהוא מעוטף בטלית, כך היה מנהגו עשרות בשנים. אנשים רבים הציקו לו על מנהגו, הם אמרו לו שזה מנהג מוזר, אבל הוא לא ענה להם מילה, הוא רצה לקיים והצנע לכת עם אלקיך, ולא לגלות לאף אחד את מקור מנהגו.

והי היום, ניגש אליו הרבי הקדוש רבי אליעזר מדז'יקוב זצוק"ל בעצמו, ושאל אותו, מנין ומאיפוא לקח את המנהג החדש הזה, לא לשוחח בטלית. בתפילין יש הרבה יראי שמים שנוהגים לא לדבר מילה אחת עם התפילין, אבל לא לדבר עם הטלית, מנלן?

החסיד ראה שאין באפשרותו להסתיר יותר את הדבר, וסיפר לרבי את הסוד: כשעמדתי תחת החופה ביום חתונתי, התבוננתי, שחתן ביום חופתו מוחליץ לו על כל עוונותיו, הוא נהיה איש טהור ונקי מכל חטא ועון, כתינוק שגולד, וחשבתי שזה ממש מצב מצוין ונעים להיותי בל חטא.

והתחלתי להרהר ולחשוב בדאגה, מה יהיה הלאה במשך השנים הבאות, איך אסתדר עם המעשים הלא טובים, הלוא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, איך אני יעמוד בפני בית דין של מעלה, איזה עצה אפשר לעשות להישאר כל הימים נקי בלא חטא ולהינצל מעונש.

אני עומד תחת החופה ולבי בל עמי, אני מוטרד מהשאלה הזאת, עד שגמלה בלבי החלטה נחושה, היות ומוחר בבוקר אחר החתונה אני לובש בפעם הראשונה את הטלית, אני מקבל על עצמי לא לדבר מילה אחת אף פעם כשאני מעוטף עם הטלית!

למה קיבלתי על עצמי דוקא דבר זה לא לדבר בטלית, כי המנהג בחוץ לארץ, לקבור את הנפטר מעוטף בטלית, עלה רעיון במוחי, שכשאני יבוא לבית דין של מעלה אחרי מאה ועשרים שנה, ויתחילו לחקור אותי על המעשים והחטאים שעשיתי וירצו לדון אותי, אני יִרְאָה בידים שאני לא מדבר עם הטלית, וממילא אני לא יכול לענות כלום... ואני מקוה להיפטר על ידי זה מהעונשים בבית דין של מעלה. ככה סיפר היהודי בפני הרבי הקדוש רבי אליעזר מדז'יקוב. הרבי הקדוש לא סיפר זאת לאף אחד, רק שמר את הדברים בלבו.

והי היום, אותו יהודי שבק חיים לכל חי, נפטר והלך לבית עולמו. רק אז סיפר הרבי הקדוש את הסיפור לכל באי בית הכנסת ואמר להם, אתם זלזלתם כל הימים בהתנהגות המוחרת שלו שלא דיבר עם הטלית, ראייתם בהתנהגותו דבר היוצא מן הכלל, אך תדעו לכם שאני בטוח בלא שום צל של ספק, שהיהודי הצליח בהתנהגותו להינצל מן הדין, ויצא נקי מבית דין של מעלה, בגלל הקבלה שקיבל על עצמו לכל השנים לא לדבר עם הטלית.

הרבי סיים את דבריו ואמר, עצם הדבר שניצל על ידי זה מן הדין, אינו פלא כל כך, רק הפלא הגדול בעיני הוא, איך שחתן צעיר עומד תחת החופה ביום חופתו, ועולים במוחו רעיונות ומחשבות כאלו על יום הדין, ומטכס עצה איך להינצל ולהישאר נקי מכל חטא, זה פלא גדול!

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נזיר דף נו, ה' חשון תשע"ז)

כשיושבים לפני המלאך אי אפשר לאכול

השבוע בדף היומי (נזיר נה) מובא שיטת רבי יוסי ברבי יהודה, שהנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל, טהור. נספר סיפור נפלא על צדיק שנשמתו ירדה לעולם בגוף שהוא בחינת שידה תיבה ומגדל, ובזכות זה היה 'טהור' כמלאך גם בהיותו בעולם הזה.

הרבי הקדוש רבי חיים מקאסוב ז"ע, היה פעם בביקור אצל מוחתנו הרבי הקדוש הַהִיְלִיגֶר רח"נער ז"ע. הרבי מרח"ן שהיה ממעט מאד באכילה, לא טעם כלל מכל המיני מתיקה והמאכלים שהיו ערוכים לפניו על השולחן. המחותן הַהִיְלִיגֶר קאסוב'ער שהבחין בכך, שאל את הרבי הקדוש מרח"ן, למה הרבי מתנזר מן האכילה.

ענה לו הַהִיְלִיגֶר רח"נער תשובה מבהילה על הרעיון, מרפסין איגרא: בהיותי בשמים והתרברר לי שהנשמה שלי עתידה לרדת בעל כרחיה להאי עלמא, באתי בדברים עם גופי, ועשיתי אותו תנאי כפול, שהנשמה תהא שולטת עליו, והוא - הגוף יצטרך להסתפק במועט שבמועט, רק מה שהוא הכרחי לעבודת ה', ולא מעבר לכך כלום. ואכן הגוף קיבל על עצמו את התנאי, ובגלל זה אני שומר על התנאי וממעט באכילה.

כששמע זאת המחותן הַהִיְלִיגֶר קאסוב'ער, הזיז את הצלחת ממנו והלאה, והפסיק לאכול. עכשיו התהפכו היוצרות, הַהִיְלִיגֶר רח"נער שאל את המחותן הקאסוב'ער, למה הפסקתם מלאכול, האם גם אתם ערכתם כזה הסכם עם הגוף?

ענה לו הַהִיְלִיגֶר קאסוב'ער, לא ולא, רק הסיבה שהפסקתי לאכול, כי עכשיו התיישב לי קושיא שחשבתי בלבי הרבה זמן, על המנהג שלנו כשחוזרים מבית הכנסת לבית שבת קודש, אנחנו שרים 'שלום עליכם מלאכי השרת', ואחרי זה אנחנו אומרים מיד, 'צאתכם לשלום מלאכי השלום'.

ולכאורה קשה מאד, וכי כך הדרך של הכנסת אורחים, לשלח את האורח עוד בטרם סעד את לבו, וכל שכן כשהאורח הוא אדם חשוב מאד, ברדיא אין זה דרך ארץ לעשות כך, ועל אחת כמה וכמה כשמדובר במלאכי השרת. אבל עכשיו התיישב לי הקושיא, כי אין זה מידת דרך ארץ שאדם יאכל מאכלים מגושמים כשהוא יושב לפני מלאכי עליון, ולכן אומרים למלאכים 'צאתכם לשלום', כדי שנוכל לאכול סעודת השבת.

כך הוא הדבר אף עמדי, אני לא מסוגל לאכול, כשאני יושב לפני מלאך, מלאך ה' צבאות, שמתנזר מן האכילה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נזיר דף נד, ב' חשון תשע"ז)

האיש יצא נקי מבית דין של מעלה בזכות קבלה טובה אחת

בגמרא (שם) מובאר הטעם שהנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור, כיון דלא שכחא לא גזרו ביה רבנן. נספר סיפור מרטיט על יהודי שבהיותו 'בארץ העמים' - בעולם הזה, קיבל על עצמו דבר שלא שכח, ובזכות זה דגו אותו למעלה כנפש נקי וטהור'.

אתמול האיר לי בורא עולם ווארט נפלא בפרשת השבוע [פרשת וארא], בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. הפסוק הראשון בפרשה (שמות ו, ג) **וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה'.** כידוע אלקים זה מידת הדין, והו"ה זה מידת הרחמים, לכאורה קשה למה הפסוק מתחיל וידבר 'אלקים', ומסתתרים אני 'הו"ה'. רק יש לשון בש"ס כמה פעמים (שבת קא: טוה לט. ביצה לה:), 'משה שפיר קאמרת', ובמסכת תענית (כג.) מובא לשון, 'או בחרותא או מיתותא', בענין חוני המעגל. יש לזה הרבה הסברים, אך בפשטות הכוונה בזה, שחבר אמיתי נותן חיים וחיות לבן אדם. ועל פי זה אפשר לבאר את הפסוק, **וידבר אלקים**, אדם חש שיש עליו לא עליכם מדת הדין, והוא שופך את לבו לחבר טוב, לדיד טוב, בבחינת (משלי יב, כה) דָּאָהָה בְּלֵב אִישׁ יִשְׁתַּחֲוֶה, [בפסוק כתוב יִשְׁתַּחֲוֶה, אבל חז"ל אומרים לפי שיטה אחת במסכת יומא (עה), יִשְׁתַּחֲוֶה לאחרים], ואותו חבר בן תורה, שהוא בבחינת 'שפיר קאמרת', הוא מדבר אליו דיבורים טובים, הוא מסביר לו שזה לא מידת הדין חלילה, רק אתה הולך לקראת מלכה, לקראת רחמים וחסדים, שם הו"ה, רק בתחילה זה נדמה לאדם שהוא בחינת **וידבר אלקים**, אבל בסוף עוד תראה שהוא בחינת **אני הו"ה**. נסיים עם ווארט של הרבי הקדוש רבי אברהם מסלאנים ז"ל בספרו ברכת אברהם על הפסוק הזה, וזה לשון קדשו: **וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה'**, נרמז בפסוק זה, הדרך הראויה לאיש ישראל בעת התעוררות התגברות הדינים שהם בחינת **אלקים** לנגדו, שהוא על ידי שנאמר **וידבר אליו אני ה'**, והיינו שהוא יודע ומאמין שכל הנעשה עמו, הכל הוא כוחו והנהגתו יתברך המושל בכל, ואליו לבד יפנה וישליך יתנו, באמונתו כי הוא לבדו היכול לחלצו ממצור. שנזכה כלנו לצאת מן המצור אל המרחב, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור - נדרים דף פה, כ"ו טבת תשפ"ג)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן הרבי מוויזשניץ לונדון שליט"א

בפרקי דרבי אליעזר (פרק כה) מובא לשון, 'כל מי שהוא הולך עם הצדיקים, לוקח מדרכיהם וממעשיהם הטובים'. אתמול ביום ט"ז שבט זכיתי בזכות אבותי, להיות במחיצתו של הצדיק, במחיצתו של הוד כבוד קדושת הרבי מוויזשניץ לונדון שליט"א, בכנס חיזוק של אירגון קדוש 'כנשר על גזוליו', ארגון שִׁשִּׁים לו למטרה להיות אוזן קשבת ולסייע בכל מה שניתן, להורים שהבן או הבת לא עליכם לא הולכים בדרך ישראל סבא, וההורים זועקים לשמים מצער נורא. הרבי שליט"א שמלווה את הארגון, טרח במסירות נפש להגיע לכנס, לדבר דברי תורה בכנס, לברך ברכות לכלל ישראל, ולהחיות ולהציל דורי דורות.

בדרך חזור הביתה התבוננתי בלשון של הפרקי דרבי אליעזר, וחשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, שהמסירות נפש של הצדיק, גורם להנדבקים בו, להיות בבחינת הולך, פה בעולם הזה אסור להיות בבחינת עומד, צריך להיות כל הזמן בבחינת הולך. וְיִצְרָח קְעֵט אֵיפִי' רַבִּי'ן זָאָהָל גְעֻזֵנְט זִינִין - מי מדבר על הרבי שליט"א עצמו, שכל ימי חייו הוא מקשה אחת של עבודת ה', ומחטט רגלים פאר אֵיִדְעֵנִס וְעוֹנֵן - לצורך כלל ישראל. כל מי שביקר בלונדון בעשרות שנים האחרונות יודע, מי הכתובת לכל לב נשבר ונדכה.

במדרש תנחומא (וישלה, ג) מובא לשון, 'צדיקים ממעטין את עצמן'. זכיתי לגשת למרן הרבי שליט"א עם הספר "מתיקות הדף היומי", הרבי משבח את הספר ואת ההשקעה, מנשק את הספר ושואל בעונה: וְיִפִּיל דְאֶרְךָ מֵעַן בְּאַצְלָן? - כמה צריך לשלם על הספר? בו בזמן שהתשלום הכי גדול, זה לשמח את מרן הרבי שליט"א בדברי תורה מהספר.

בקשתי ברכה לדברי חיזוק בפתיחות של השיעור כל יום, ולשיעור עצמו. ענה לי הרבי שליט"א, דָּאָס איז דָּאָךְ לְשֵׁם שְׁמַיִם - זה הרי לשם שמים, אז בודאי יהיה סייעתא דשמיא. כמה כח וחיזוק הרבי נתן לי בדבריו.

הרבי בדברי אלקים חיים בכנס, הרחיב על הצלת נפשות של הדור בבחינת הוציא יקר מזולל, על מדה כנגד מדה שכל יהודי שעוזר לזולת, זוכה בזכות זה לגוֹטְעֵ קִינְדֵר - לילדים טובים. תוך כדי הדברים, אמר הרבי תורה מאביו הקדוש הרבי התורת מרדכי מוויזשניץ זצוק"ל, משנכנס אדר מרבים בשמחה, אד"ר ראשי תיבות א'כילה ד'יבור ר'איה, כששומרים על שלשה דברים אלו זוכים להיכנס לקדושה, דָּאָס הֵייִטְס אַ הֶכְנֶסָה - זה נקרא הכנסה, ואז זוכים למרבים בשמחה.

ראה הקב"ה שצדיקים מועטים עמד ושתלן בכל דור ודור, מרן הרבי שליט"א לא טרוד במצב של עצמו, לא טרוד במצב של משפחתו, לא טרוד במצב של החסידות, דַּעַר רַבִּי איז פֶּאַרְיִיִאָגְט און פֶּאַרְנוֹמֵעֵן מִיט'ן מִשָּׂא פֿון פֿלֶל יִשְׂרָאֵל - הרבי טרוד במשא של כלל ישראל, במשא הדור, כלשונו הקדוש של מרן האור החיים הקדוש בפרשת בהעלותך בפסוק (במדבר יא, יב) כאשר ישא האומן את היונק, שהמשא שעליו הוא כשל אב ושל אם יחד.

נברך את מרן הרבי שליט"א, תענוג נחת ושמחה מכל הצאצאים, מכל הדבקים ברבי, ומכל כלל ישראל. שהרבי שליט"א ילווה אותנו בקרוב ממש מתוך בריות גופא, לקבל פני משיח צדקנו, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור - נזיר דף טז, י"ז שבט תשפ"ג)

הודו כ"ק מרן הרבי מוויזשניץ לונדון שליט"א מחזיק בידיו את הספר מתיקות הדף היומי אחרי שהרבי נישק את הספר והתעניין כמה צריך לשלם

מאוצרות הפרשה

ויאמרו אל משה מדבים העם להביא וכו' ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה וכו' (שמות לו, ה-ז). וקשה, למה ציוה להכריז שלא יעשו עוד מלאכה, היה לו להכריז שלא יביאו עוד נדבות. ומבאר השפתי צדיקים בשם הרבי הקדוש מאפטא, שבצאלאל ואהליאב גרמו בגודל צדקתם שבלבם, שתיכף כששמעו הנדיבים את קול הפטיש של בצלאל וכל עושי המלאכה, לא היו יכולים להתאפק מלהביא עוד נדבה בבוקר בבוקר, כי היה חביב עליהם המצוה בשעתה. ומשה רבינו הבין זאת בשכלו הקדוש, שלא יועיל להם שום הכרזה כל זמן שישמעו את קול הפטיש, לכך ציוה להכריז שלא יעשו עוד מלאכה לעבודת הקודש, וממילא לא יביאו עוד נדבות.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד ידידי אהובי אחי ורעי, מצדיק הרבים ככוכבים, הגאון הצדיק רבי אברהם ישעיהו שליט"א. ישנו ביטוי באדיש "צו לעקן די פינגער" (-ללקק את האצבעות) שמגיע מעולם המאכלים, על שם עקרות הבית מבשלות המאכלים, שהם משבחות תבשיל פלוני שהוא כל כך טעים עד שמבקשים ללקק אפילו את האצבעות שנגעו בתבשיל הטעים. ועל דרך ההשאלה כנס הביטוי לתחומים אחרים.

ובנידון דידן, ממש 'ללקק את האצבעות' מתוכנו המתוק של הגליון "מתיקות הדף היומי". הַיִסְקִיט נמצאת בכל מילה, הגליון הופך את התורה לממתק, והסיפורים מקבלים גְּלֵאנֵן חדש לגמרי...

לאחר הסתלקותו של מורי ורבי כ"ק מרן האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זיע"א ה"ברכת משה", התודעתית לראשונה לסיפור עם אותו סנדל ירושלמי הצדיק הנסתר רבי זיידל בלטינשטר זצ"ל, מהעיר העתיקה, שלא היה מתגרד ומחך בגופו בשום פנים ואופן כל ימי חייו.

הרבי הקדוש רבי משה מרדכי זיע"א סיפר, שבעת שהיה ילד רך בשנים, שמע את החסידים מסיחים אודותיו בבית המדרש של זקנו הרה"ק רבי דוד'ל מלעלוב זצוק"ל, והוא אמר, "הייתי ילד כל כך קטן שאפילו לא ידעתי ולא הבנתי מה המעלה של דבר זה. אבל הבנתי שזו הנהגה טובה, וקיבלתי על עצמי בו במקום, לא להתגרד ולא להתחכך אף פעם".

הדבר נדע רק בחדש סיוון תשמ"א לאחר שקיבל את ה'סטרוק' באסרו חג שבועות וחלה בשיתוק, וחשש שמא בגלל השיתוק לא יוכל לעמוד באותה הנהגה שקיבל על עצמו לפני יותר מ-70 שנה! ואז עשה התרת נדרים. סיפור זה שמעתי אז מהמשב"ק הרב שמחה קרקובסקי שליט"א, שהיה נוכח בשעת התרת הנדר.

המשך לענג את בית ישראל בדברי תורתך וסיפורי צדיקים המתיישבים על הלב והנפש ומרבים קדושה וטהרה בעולם.

ידידך הטוב
יאיר וינשטוק